

Kolorektální karcinom u pacientů s diabetes mellitus – epidemiologie, patofyziologie a implikace pro praxi

Alexandra Romanová¹, Jana Malinovská¹, Michala Lustigová^{2,3}, Jana Urbanová⁴, Ludmila Brunerová⁴, Veronika Vejtasová⁵, Ankita Verma¹, Tung A. Duong¹, Jan Šťovíček¹, Jan Brož¹

¹Interní klinika 2. LF UK a FN v Motole, Praha

²Státní zdravotní ústav, Praha

³Přírodovědecká fakulta UK, Praha

⁴Interní klinika 3. LF UK a FNKV, Praha

⁵Kardiologická klinika 2. LF UK a FN v Motole, Praha

Diabetes mellitus (zejména diabetes mellitus 2. typu) a kolorektální karcinom jsou v naší populaci relativně častými onemocněními. Tyto jednotky zároveň sdílejí některé společné rizikové faktory, jako je např. obezita, nedostatek fyzické aktivity a hyperinzulinémie. Dostupná data ukazují, že pacienti s diabetem mají zvýšené riziko výskytu kolorektálního adenomu a karcinomu, zvýšené riziko výskytu kolorektálního karcinomu v nižším věku, jakož i zvýšené riziko recidivy a zvýšenou mortalitu při karcinomu kolorekta. Článek předkládá aktuální pohled na vztah diabetu a kolorektálního karcinomu s důrazem na informace podstatné pro klinickou praxi, zejména na screening kolorektálního karcinomu a režimová doporučení pro pacienty s diabetem.

Klíčová slova: diabetes mellitus, kolorektální karcinom, relativní riziko, mortalita, hyperinzulinémie, metformin.

Colorectal cancer in patients with diabetes – epidemiology, pathophysiology and applications for clinical practice

Diabetes mellitus (type 2 diabetes in particular) and colorectal carcinoma are relatively frequent diseases in our population. At the same time, these units share some common risk factors, for example obesity, lack of physical activity and hyperinsulinemia. Available data show patients with diabetes have increased risk of colorectal adenoma and carcinoma, increased risk of colorectal carcinoma at a lower age, as well as increased risk of relapse and increased mortality with colorectal cancer. The aim of this article is to point out the relationship between diabetes and colorectal carcinoma, with emphasis on the information important for clinical practice, particularly the screening of colorectal carcinoma and lifestyle recommendations for patients with diabetes. Therefore, we offer an overview of the important available publications which consider this topic.

Key words: diabetes mellitus, colorectal cancer, risk ratio, mortality, hyperinsulinemia, metformin.

Úvod

Diabetes mellitus (DM) má v české populaci vysokou prevalenci – podle správy ÚZIS z roku 2018 jím trpí přibližně 1 000 000 osob – tedy přibližně 10 % populace, obdobná prevalence je pozorována celosvětově (1, 2). Podle výsledků řady studií je toto onemocnění spojeno se

zvýšeným rizikem vzniku některých malignit, zejména se zvýšeným rizikem kolorektálního karcinomu (colorectal carcinoma – CRC), pankreatu, žlučníku, jater, endometria, ledviny, močového měchýře, žaludku a prsu u žen (3). DM je u nádorových onemocnění také asociovaný se zvýšeným rizikem úmrtí (4).

KORESPONDENČNÍ ADRESA AUTORA: As.MUDr. Jan Brož, zorb@seznam.cz
Interní klinika 2. LF UK a FN v Motole
V Úvalu 84, 150 00 Praha 5

Cit. zkr: Vnitř Lék 2022;68(2):116-123
Článek přijat redakcí: 5. 12. 2021
Článek přijat po recenzích: 16. 3. 2022